

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Kovács Lajos
1882—1942

Brassó unitárius és magyar népe együttérző mély részvétellel kísérte el a maga építette unitárius templomból utolsó földi útjára Kovács Lajos

lelkész, háromszékköri esperes, egyházi tanácsost, 1942. okt. 22-én.

Fiatfalván született ősi székely családból, mely egyházunknak már több erős harcos egyéniséget, szorgalmas munkást adott. Nagybátyja Kovács János, tanár és kolozsvári kollégiumi igazgató irányította nevelését, aki széleslátókörű egyházpolitikus és tudós volt a századforduló unitárius életének. Unokatestvére volt Kovács Kálmán tanügyi főtanácsosnak, s meleg barátságban állottak egymás mellett egyházi küzdelmeik során.

Tanulmányait Kolozsvárt végezte a gimnáziumban és a Teológiai Akadémián, előbb a kissolymosi, majd a népes nagyajtai gyülekezetben fejt ki munkásságát. Brassó unitárius gyülekezete hívja meg papjának, abban az időben, amikor ennek a magyarosodó város unitárius lakosságának, se temploma, se igazi gyülekezete nincsen. Kovács Lajos előbb erős szervező egyéniségével gyülekezetté érleli hivatottait, s azután gyülekezete lelkébe lelket lehelve, minden lelkipásztor legszebb álmát érte el, amikor velük együtt templomot épített. E templomépítési harc és küzdelem, külön fejezetet érdemel egyházunk történelmében. A régi magyar uralom alatt adományozott templomhelyet a román hatóságok akkor veszik el katonai erőszakkal, amikor a templom alapjait már a földre beépítették. A megindult munka abba maradt, a földre épített alapfalakat be kellett földelni. Kovács Lajos erős egyénisége nem csüggedt el, nagy harcok árán új templomtervet szerzett a városi tanácstól, s felépítette templomát, melyet 1936. május 17-én dr. Boros György akkori unitárius püspökünk szentelt fel nagy egyházi és magyar ünnep keretében. A felépült templomnak csonka tornyában többen magyar irredenta gondolatot kerestek, s felépült temploma megmaradásáért is sok harcot kellett vívnia.

Egyháza korán megválasztotta egyházi taná-

esosnak. A Főtanács ülésein kemény és komoly mondanivalói voltak. Az Egyetemes Unitárius Lelkészkörnek több ciklusán át elnöke. Vezetése alatt honosodnak meg a ma is tartani szokott lelkesítő továbbképző tanfolyamok. Komolyan foglalkozott az írással, tanulmányait és egyházi beszédeit egyházi lapjaink mindig szívesen közölték. „Ébresztgetés” c. egyházi beszédgyűjteménye jelent meg, s lefordította angolból Savage: „A kereszténység fejlődéstörténete” c. dolgozatát. Több prédikációja pályadíjat is nyert.

Erős és harcos egyéniség volt, aki az utolsó évtized egyházpolitikai küzdelmeiben szívvel-lélekkel részt vett, s meggyőződése mellett megállott. Egyházpolitikai elvei érdekében indította meg barátaival együtt az „Unitárius Jövendő” c. folyóiratot, melyet maga szerkesztett, s mely a délerdélyi unitáriusság egyetlen lapja volt a bécsi döntés után. Tragikus véletlene a sorsnak, hogy e folyóirat is halálával egyidejűleg szűnt meg, mert annak nyomdába leküldött októberi száma már nem jelenhetett meg, mert a román hatóságok a

délerdélyi magyar egyházi lapok megjelenését betiltották. E folyóirat irányzatával nem mindenben értettünk mindig egyet, azt azonban ellenfeleink is el kellett ismerniök, hogy szándéka tiszta és célkitűzése nemes volt.

Hirtelen halála a brassói magyarság és a délerdélyi unitáriusság komoly vesztesége. Szép családi életet élt. Felesége és gyermekei, köztük dr. Kovács Lajos teol. m. tanár sepsiszentgyörgyi lelkész és testvére Kovács Mózes máv. főintéző gyászolják.

Temetésén a brassói templomban Fekete Lajos úrmösi lelkész beszélt megható, könnyes emlékezéssel. A délerdélyi unitáriusság részvétét Árkosi Tamás közügyigazgató-esperes, egyházi elnök fejezte ki megkapó beszédében. Nyitott sírja mellett az egyházközség, a nőegylet, a barátok és a Magyar Népközség szónokai siratták el a jó pásztort és igaz embert.

Pihenése legyen csendes. Emlékezetét és munkásságát megőrizzük.

Ferencz József.

Dr. Zsakó Andor

Csak nem akar szünni az idők próbáló vihara felettünk. Január elsején temettük el dr. László János tb. gondnok atyánkfíát s azóta már a nyolcadik vezető férfiát temetjük a budapesti egyházközségnek. Ez a nyolcadik: dr. Zsakó Andor, keblbi tanácsos, az Iratmisszió és a Könyvtár Bizottságok elnöke, a főtanács tagja.

Élettörténetét röviden elmondhatjuk, mert „Boldog embereknek nincsen történetük”. Persze, ezt csak az ő szemén át nézve mondhatjuk el, mert egyébként élete olyan történelmi viharok magával

sodort levele volt, mint a világháború, az orosz fogság, a romániai kisebbségi magyar bíró s majd a repatriálás viszontagságai határolta próbáló korszakok. Dr. Zsakó Andor szemén át nézve azonban, bármily keserves próbát jelentettek legyen is ezek a történelmi helyzetek, az ő élete meg nem rázkódó beállítottsággal folyt le családja, egyháza és magyar faja hármass keretén belül, békés, belső boldogságban.

Pedig élete körülményei igen alkalmasak voltak arra, hogy ne legyen sziklaszilárd alapú, egyenes vonalú, befelé néző utazás földi vándorútja. Családjának multban és jelenben viselt történelmi szerepe ép úgy, mint házassága (felesége dr. Gratz Gusztáv volt külügyminiszterünk testvére) nemcsak lehetőségeket, hanem szinte kényszerítő adottságokat is nyújtottak számára, hogy kilépjen a politikai élet porondjára s élje a „homo politicus” zaklatott, de csillogó életét. Őt a lehetőségek nem csábították el, az adottságok nem igázták le. Világháborús élményei, orosz fogsága, melynek jó része már a bolszevista uralom éveire esett, teletöltötték volna az ő egyébként minden haladásért lelkesedő szívét a „matérialista metafizika”, a bolszevizmus vallásos fanatizmushoz hasonló rajongásának mákonyával. Ő tiszta szemmel látott Oroszországban minden hibát, de minden sikert is, amit a bolszevizmus elért, ám vallásos meggyőződése, unitárius egyházának rajongó szeretete lelkében egy percre is meg nem halványodott.

Kisebbségi sorban bíró volt egy ideig Erdélyben, a román megszállás alatt, amikor az állásért, a kenyérért, az életért, bizony voltak, akik megtántorodtak, s még többen, akik a középutat választva, hallgattak, amikor rajtuk át befolyásolták román kezek a magyar igazságot. Mondanom sem

kell, hogy dr. Zsakó Andor nem tartozott sem a meghódolók, sem a megalkuvók közé, s amikor becsülettel nem képviselhette tovább bírói tisztében a tárgyilagos — s tehát akkor a magyar sorsot védő — igazságot, lemondott állásáról s választotta először az állástalan kisebbségi sorsot, majd a repatriálást.

Mi unitáriusok úgy ismertük őt, mint aki nemcsak örökségképen unitárius, hanem lélekből az. Világi ember volt, de vallásának és egyházának minden kérdése érdekelte, főképen a történelmi. Egészen a legutolsó, lábán töltött napjáig bujta a könyvkereskedéseket és kutatta azokat a könyveket, melyekben valami adat található az unitarizmusról és az unitáriusokról. Egyházközségi könyvtárunknak elnöke volt, de ez nem akadályozta meg abban, hogy a gyűlések vezetése mellett saját keze munkájával is ne vegyen részt könyvtárunk ren-

dezésének nagy szakértelmet és fáradságot igénylő műveletében.

Élvezet volt társaságában lenni s hallgatni nyugodt, halk beszédét, amelynek mindig „magva” volt s egy sokat olvasott, de sokat is tapasztalt lélek nagyvonaluságát hordozta magán.

Nagyon fog hiányozni egyházközségünk életéből s különösen abból a belső életből, mely a hivatalos gyűléseken túl minden egyházközség igazi élete. A mi egy Istenünk áldása legyen őrajta és mirajtunk, hogy találja meg a tökéletes békességet és a hamisítatlan igazságot, s hogy találjuk meg mi is, őt gyászoló rokonai és barátai egyaránt, földi vándor-utunk ama új rendjét, mely nála nélkül, de az ő szellemében visz tovább életünk célja felé. Akkor és ott, hisszük megingathatatlanul, találkozunk majd vele.

Sz. I. S.

Dr. Gothárd Zsigmond

Homoródalmási dr. Gothárd Zsigmond, ny. h. államtitkár, a II. oszt. polgári hadi érdemkereszt tulajdonosa stb. a budapesti egyházközség 1919-től 1929-ig gondnoka, majd azután tiszteletbeli gondnoka követte az elmúlás útján azokat az unitárius vezető férfiakat, akik ebben különösen nagy számmal tértek meg a láthatatlan egyház tagjai közé.

Tíz esztendeig volt egyházközségünk gondnoka. Am azelőtt is, azután is szolgálta egyházát a maga kiegyenlítő, áldozatos munkásságával. Nagy örökséget képviselt Budapesten, hiszen a homoródalmási Gothárdok a sztánai udvarházban nemzedékről nem-

zedékre teljesítették a szórvány-magyarország összetartásának, felsegítésének és megmaradásának szent kötelességét, s jobban tudták, mint a nagy tömbben lakó magyarok, hogy az Európa népei közé ékelt magyarország elvész a tőle idegen fajták tengerében, ha szívvel, lélekkel, tettel és vérrel össze nem fog, együtt nem harcol. Ismerni kell a kalotaszegi magyarország áldozatos, egymásbafogózkodó szellemét ahhoz, hogy megérthessük dr. Gothárd Zsigmond munkásságát Budapesten.

Életének külső körülményei különben a nagy pályát beütött magyar tisztviselői kar vezetőférfiaiéhoz hasonló. 1867-ben született a sztánai ősi udvarházban, mint annyian mások, az országot hivatalaikkal vezető legjobbak — akkoriban a közép-nemesség adta a legmegbízhatóbb és legszélesebb látókörű hivatalnokokat. Iskoláit a kolozsvári unitárius kollégiumban, majd a budapesti egyetemen végzi. 1891-ben kerül a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba, 1916-ban lesz miniszteri tanácsos, 1923-ban megy nyugdíjba s kapja meg a h. államtitkári rangot.

Budapesti gondnoksága a legnehezebb időkre esett. Az ország trianoni tragédiája, szétszakítása, az erdélyi menekültek tömege és a kolozsvári központtól elszakított budapesti egyházközség helyzetének kikristályosítása, szegénység, a kommunisztotta néprétegek lelki válsága stb.; le sem lehet írni mindazt a nehézséget, amely az 1919. december 20-án gondnoki székét elfoglaló dr. Gothárd Zsigmondra, elnöktársaival együtt, nehezedett. Ő állotta a harcot tíz hosszú éven keresztül. Az ő nevéhez fűződik, annyi más vívmány mellett, a keblő tanácsosok számának felemelése is, melyért nagy harcot kellett vívnia néhai dr. Tóth György atyánkfiával, aki a törvényesség mellett való kitartást hirdette, azaz, hogy ne emeljék fel a presbiterek számát, míg dr. Gothárd Zsigmond a való helyzet helyes megítélése nyomán kardoskodott a nagy területű és egyre növekvő lélekszámú budapesti unitárius egyházközség presbitereinek szaporítása mel-

lett. Ma már kétségtelen, hogy neki volt igaza, hiszen a székely falvak kis területű és kis lélekszámú unitárius egyházközségeire szabott szervezeti törvény nem láthatta előre, hogy hazánk fővárosában nagy területen szétszórt és minden más unitárius egyházközségnél népesebb gyülekezet alakul.

Az utóbbi években betegeskedése és magas kora távoltartották őt egyházunk mozgalmaitól, lélekben azonban mindig velünk maradt. Kérjük a mi egy igaz Istenünket, hogy maradjon lélekben to-

vábbra is velünk, intsen, buzdítson, mutasson példát, hogy eltávozása ne jelentsen betölthetetlen űrt egyházközségünk életében.

Gyászoló hozzátartozóinak, feleségének: zilahi és zechewi Herczegh Gabriella öméltóságának és fiának Gothárd Zsigmond iparügyi minisztériumi osztálytanácsosnak lapunk részéről is őszinte részvétünket fejezzük ki s kérjük a mindenható Istent, hogy adjon önökik vigasztalást.

Sz. I. S.

A magyar jövő*

A magyar ifjúság: a magyar jövő. Ez a szózat száll ma a magyar élet magaslatain és mélységein át. Nem az ifjúság kiáltotta meg, de eredői a lélek mélységeiből jönnek. Mindenki tudja, hogy az apák örökségét a fiak vannak hivatva átvenni és annak értékeit — mintegy befejezve a munkát és megvalósítva a terveket — biztosítani.

A magyar ifjúság hivatása tehát dicsőséges és felelősségteljes. Ismerni nemzete múltját, komolyan venni jelenét és megtörhetetlen rendíthetlenséggel bízni a magyar jövőben. A magyar protestáns ifjúság, mint az egyetemes magyar ifjúság egy része — és ezt hangsúlyoznunk kell — jelentős része, tisztában van a ráváró feladatokkal, ismeri kötelességét, tudja, hogy az élet rajta keresztül is történelemmé válik. Nem közömbös tehát számunkra, hogy lelkesedésünket, akaratunkat, munkánkat és áldozatunkat milyen irányban teljesítjük.

A magyar életnek három síkját tartjuk állandóan szem előtt: a dicsőséges történelmi múltat, az áldozatos jelent és az ígéretes jövőt. Ez a három együttvéve jelenti számunkra a magyar nemzetet. A hármat egymástól elválasztani nem lehet.

A múltat, tehát a magyar történelmi valóságokat tartjuk a nemzet alapjának. A múltban raktározódik el minden s homályából az emlékezés lángja időnként előhívja az emlékképeket, régi idők kivívott eredményeit. Ez a múlt lostoroz, nevel, büszkeséggel tölt el és parancsol. Nem lehet közömbös az ifjúságra, hogy mi van nemzete múltjában. A magyar múlt a mi elidegeníthetetlen tulajdonunk. S dicsőséges múltunknak egyik része az a reformáció, melynek nemzeti értéké lett eredményei előtt ma a magyar protestáns ifjúság meghajtja magasan lengetett zászlaját. Tesszük ezt szívünk belső parancsa szerint, hódolattal, büszkeséggel és lelkesedéssel.

Múlt és jelen elszakíthatatlanul egymáshoz tartozik. Egyiket a másiktól elválasztani nem lehet, mert repedés áll be azon a falon, melyet őseink és

az ő szellemükben mi is építünk. Ha fontos a múlt, fontos a jelen is. A magyar nemzet épületének stílusát megszabták őseink, akik az alapot rakták le s akik megerősítették a falakat. A jelen magyarja magát és művét ennek a stílusnak megfelelően kell, hogy megformálja. Elképzelhetetlen más akarrattal, más becsülettel, más szándékkal, más hittel élni ezen a földön, mint ahogy azt őseink tették.

A történelmi reformáció a magyar nemzet életének egy része. Az alapfalakban elhelyezett szegletkő. Onnan kiszakítani, anélkül, hogy összeomlás veszélye ne forogna fenn, nem lehet. Mi ezt a reformációt történéseiben a magunk részére irányának tartjuk s ma is élő szellemi öröit lelkünkön átsuhanva, életünk alakításában felhasználjuk. Mert számunkra nem vallási vita lehetősége, hanem az egyén lelki életének, hitének és akaratának a nemzet szolgálatába való állítása. Ha Luthernek, Calvinnek, Dávid Ferencnek mindenk fölött személyes élmény volt, úgy a ma protestáns ifjúságának ez a lelket gazdagító örökség sajátos lelki élménye, kincse és elidegeníthetetlen tulajdonsága kell, hogy legyen. Formálni kívánjuk tehát a nemzet életét ebben a történelmi stílusban adottságaink: hitünk és erők által. Ez parancs számunkra s mi szolgálni akarunk a magyar nemzetnek becsülettel, hogy megbecsülést szerezzünk, hittel, mert a példa kötelez és munkával, mert eredményt akarunk. A magyar mindig az áldozatok népe volt, ma is erről teszünk bizonyosságot, midőn a reformációból merített erőinket a nemzet szolgálatába kívánjuk állítani.

A magyar nemzeti élet harmadik és egyúttal legreményteljesebb része a jövő. Lehetősége végtelen és felemelő. Irányát a múlt és a jelen szabja meg. Olyan lesz a jövőnk, amilyen a múltunk és a jelenünk volt. Érzéseinkkel, gondolatainkkal és cselekedeteinkkel építjük a magyar jövőt. Ahogy irányt szabott a jelen alakulásának a történelmi reformáció, úgy fog irányt szabni a jövőnek a mai napon is múltból táplálkozó, lelkében megreformált ember.

A magyar ifjúság: a magyar jövő. Ez a jövőnk olyan lesz, amilyené mi válunk. Egyetlen és legfőbb kötelességünk tehát, hogy magunkban

kialakítsuk a magyar embert, a multat tisztelő, a jelenben helyén minden körülmények között megálló és a jövőben rendíthetetlenül bízó magyart. A magyar protestáns ifjúság ma multat idéz és jövőt álmodik. Hatalmas a reformált mult iránti tisztelete és végtelen a jövőről álmódott terve. Tudjuk, hogy a magyar jövőnek mi is szerves alkotórésze vagyunk, megérintett bennünket is az újjászülő reformáció szelleme, tehát reménykedők, készségesek, erősek vagyunk. Álmaink vannak, gyönyörű magyar álmok, távlatuk újabb ezer esztendő. Élni akarunk, szabad hazában, Istennel, Istenért”.

Kereki Gábor.

* Október 31-én nyitották meg az országos protestáns napokat a pesti Vigadóban tartott emlék-est keretében. Imát mondott ez alkalommal Keken András evangélikus lelkész, majd Tasnádi Nagy András képviselőházi elnök megnyitója után dr. Ravasz László református püspök mondott nagyhatású emlékbeszédet. A protestáns ifjúság hitéről és céljairól Kereki Gábor vallásstanító lelkész atyánkfia, a Bethlen Gábor kör elnöke mondotta el az itt közölt beszédet. Egyházunk képviselőjében Józán Miklós püspök, egyházközségünk képviselőjében Szent-Iványi Sándor vezető-lelkész és Kelemen Béla gondnok jelentek meg a protestantizmus eme seregszemléjén.

Uj könyvek

Közeledik karácsony s a mai nehéz viszonyok között is jólesik az ajándékozás. Mit adhatnánk jobbat, tartalmasabbat és maradandóbbat egymásnak, mint könyvet?! Minden évben seregszemlét szoktunk tartani a hozzánk ismertetésre megküldött könyvek fölött s azok közül kiválasztjuk azokat, amelyeket híveinknek megvételre ajánlhatunk. Ebben az évben is ezt tesszük. Ime:

I. Ifjúságiak:

Szent-Iványi Sándor: Magasságok felé. Egyházközségünk vezető lelkésze 10 meséjét és elbeszélését gyűjtötte egybe, melyeknek célja az, hogy hitünk egy-egy kérdését a való életből merített példával szemléltesse. Gyermek és serdülő korú ifjak számára készült ez a könyv, de felnőttek is lelki gyarapodással olvashatják. A meséket Byssz Róbert, a neves művész illusztrálta egész oldalas képekkel s a szép kiállítású könyv általános könyvkereskedői forgalomba is kerül. Megrendelhető azonban a lelkészi hivatal útján is.

Speyer W.: Yü En-hu, a kínai cserkész. Bűbájos történet a becsületről és az önfeláldozásról. Kü-

lönösen cserkészzeinknek ajánljuk a szépen illusztrált könyvet. Ára: 4.80 P.

Robin Hood. A filmről ismert vörös-sapkás, nyilas vitéz kalandjai. Irálya élvezetes, olvastatja magát. Tulajdonképpen két könyv egybekötéséből keletkezett ez a 6.40 pengős, szép kiállítású könyv, melynek azonban mindkét része külön is kapható. Mégpedig a **Robin Hood, a bujdosó** című 3.60 P.-ért, s a **Robin Hood, a bujdosók vezére** ugyanannyiért.

Pajzs Elemér: Pualu, a fóka. Kedves történet egy eszkimó családról és egy fókáról. A mese szép, a képek megragadóak, a könyv egészében élvezetes. Inkább a 8—12 évesek számára való. Ára: 5.60 P.

Kertész Erzsébet: Szonja. Meghatóan komoly történet egy orosz úrilányról. Szinte már nem is ifjúsági, annyira az életből merített az orosz Szonja sorsa. Serdültebb leányaink azonban mégis szeretni fogják. Ára: 4.50 P.

II. Felnőtteknek:

Somssich Pál beszédei. 1843—1888. Ez a két dátum egyszerre közelhozza minden magyar lélekhez ezt a könyvet. A legviharosabb magyar évtizedek alkotmányos harcai zajlanak le az olvasó előtt, amint ezeket a beszédeket olvasgatja. A legelső beszéd „A magyar nyelv ügyében”, hangzik el ajakáról, a másodikban pedig „pártolja az unitáriusok befogadását”. 1843. június 9-én. 368 nagyalakú oldalon beszéd beszéd után következik, melyeknek legnagyobb része megdobogtatja szívünket igazságával ma is. Akadnak olyan beszédei is, amelyekkel ma már nem értünk egyet, de hiszen a politika változó áramlatai ezt természetessé magyarázzák minden elfogulatlan szemében. Egészében azonban olyan magasságokban járnak ezek a beszédek s olyan örök magyar eszméket testesítenek meg, hogy olvasásuk nagy lelki nyereséget jelent minden magyar ember számára. Ára vászonkötésben 15 pengő.

Villani Lajos: Olasz irodalom. Az olasz-magyar barátság szellemi kimélyítői között első helyet foglal el e könyv írója, báró Villani Lajos. Könyve értékes már ebből a szempontból is. Külön értéket jelent azonban az írónak az a fensőbbeséges készsége, mellyel a hatalmas olasz irodalomból kiválogatta és történelmi aláfestéssel érthetővé tette a legnagyobbakat, úgyhogy, aki elolvassa ezt a könyvet, egyszerre érteni fogja az örök olasz szellemet, amint az irodalmán át megnyilatkozik. A 184 oldalas könyv ára: kötve 10 P.

Nemeskéri-Kiss Sándor: Figyeltem. Sokat látott, volt magyar diplomata, és faját mélyen szerető közéleti férfiú írása ez a könyv, mely a mindennapi élet apró jellegzetességeit állítja elénk — okulásul. Ez az elénk-állítás azonban olyan bűbájosan könnyed irállal, humorral és szellemmel teljes, hogy percig sem vesszük észre olvasás közben

a könyv nemcsak rejtett, hanem előszavában is tagadott célját, a komoly tartalmat, az életismeret elmélyítését. Olvasás után azonban félreérthetetlenül érezzük, hogy jobban, mélyebbről és értékesebben ismerjük most az életet, az embereket és a körülöttünk élő állatvilágot, mint azelőtt. A könyv nyíltan kifejezett célja a szórakoztatás s ennek is megfelel, minden értelmes olvasó számára azonban ez az írás ennél többet jelent. Érdemes kifizetni érte még a 16 pengőt is — vászonkötésben.

Könyvismertetésünket jövő számunkban folytatjuk.

Kedves Atyánkfia!

Egyházközségünk cserkészcsapata az új iskolai év elején fokozottabb mértékben igyekszik azon, hogy unitárius gyermekeink az unitárius János Zsigmond cserkészcsapat keretein belől fejtsék ki buzgó munkásságukat.

Szeretnők, ha minden unitárius atyánkfia megértve szándékunkat, gyermekét (7 éven felüli fiúkat) cserkészcsapatunk tagjává iratná be. Szándékunk az, hogy ifjainkból tettekkész, egész embereket neveljünk, akik egyházunk javán munkálkodva hazánk szolgálatára lesznek.

A csapat parancsnoksága a jelentkezőket minden vasárnap d. e. 9—12-ig veszi fel az V. ker. Koháry-utca 4. számú otthonában.

Aki unitárius cserkész akar lenni, most jöjjön közénk. Mindenkit szeretettel várunk.

Cserkészüdvözléssel:

vargyasi Szolga Ferenc
cserkészparancsnok.

Szent-Iványi Sándor
vezető lelkész.

Dávid Ferenc emlékünnepély

A budapesti Dávid Ferenc Egylet szokásos őszi emlékünnepélyét az idén is megrendezi az Unitárius Misszió Ház templomában **nov. 20-án, pénteken d. u. 6 órakor.** Az emlékünnepélyt a budapesti egylet az országos Dávid Ferenc Egylet központjával karöltve rendezi meg.

A budapesti egylet ez alkalommal veszi fel először a visszatérés óta a hivatalos kapcsolatot az országos központtal, melynek munkássága mindig irányító hatást gyakorolt a vidéki egyletekre.

Az emlékünnepélyen imádságot mond: dr. Csiki Gábor lelkész, dr. báró Daniel Gábor, a budapesti egylet elnöke üdvözli az országos központ kiküldöttjeit, akiknek nevében dr. Kiss Elek ügy-

vezető alelnök mond megnyitó beszédet. Dávid Ferenc emlékbeszédet mond: dr. Abrudbányai János, teol. dékán. Gyallay Pap Domokosné énekművésznő két énekszámot ad elő orgonakísérettel. A zárszót dr. Mikó Lőrincné alelnök mondja. Az emlékünnepély a Himnusz eléneklésével ér véget.

Az érdeklődőket szeretettel meghívja és várja az egylet elnöksége.

Népművelő tanfolyam a székelyföldi lányok részére

A budapesti egyházközség Kebli Tanácsa Ferencz József lelkész javaslatára elhatározta, hogy a székelyföldi unitárius leányok részére népművelő tanfolyamokat rendez. A székesfővárosi iskolán kívüli népművelési bizottsággal karöltve két csoportban indul el a népművelő tanfolyam munkája, mely minden csütörtökön d. u. a Koháry-utcában, minden pénteken d. u. a Högyes-utcában gyűjti egybe a tanulnivaló, önként jelentkezett székelyföldi leányokat. Mindkét csoportban az első félévben az első órán magyar nyelvet, a második órán háztartást tanulnak.

A csoportok munkája megindult, mindkét csoportban a népművelési bizottság két ismert előadója K. Bolgár Ágnes dr. és Horváth Kató tanárnők végzik az oktatás munkáját. Az első félévben összesen 10—10 órában tanulnak.

A második félév februárban kezdődik. Akkor történelem-földrajzi és szabás-varrási tanfolyamokat indítunk be.

Megfelelő jelentkezők esetén a legények részére is indítunk be csoportokat.

A budapesti egyházközség így irányítja a székelyföldről ide került hivek kulturális továbbképzésének munkáját, s így egyúttal jobb elhelyezkedési és kenyérkereseti lehetőségeiket is munkálja.

HIREK

A Nőszövetség karácsonyi segélyakciója javára december hó 8-án műsoros délutánt rendez. Már most felhívjuk hiveink szíves figyelmét erre a multban mindig jól sikerült összejövetelre. A műsor után tánc lesz. A bazarban kiállított tárgyak ellenértéke szegényeink számára fordíttatik.

RÁDIÓ KÖZVETITI ISTENTISZTELETEINKET: december hó 13-án d. e. 9 órakor, prédikál dr. Kovács Lajos sepsiszentgyörgyi lelkész, teol. m. tanár és december hó 26-án, karácsony másodnapján d. e. 9 órakor, prédikál Szent-Iványi Sándor vezető lelkész.

KARÁCSONYI SZEGÉNY-SEGÉLYEZÉS. Nőszövetségünk a háborús idők nehéz körülményei között fokozottabb mértékben fejt ki munkásságát, hogy szegényeink részére elviselhetőbbé tegye a megpróbáló telet. Ezért szeretettel kéri híveinket, hogy tehetségük szerint juttassák el adományukat ez évben is a Koháry-u. 4. számú lelkeszi hivatalba. Köszönettel fogad a Nőszövetség mindennemű szíves adományt, legyen az ruhanemű, vagy élelem. Arra kérjük híveinket, hogy pénzbeli adományukat is juttassák el akár posta-utalványon, vagy csekken, akár pedig személyesen a Nőszövetség címére. (Bp., V., Koháry-u. 4.) Kérjük azonban, hogy az így beküldött összegek rendeltetését minden esetben feltüntetni szíveskedjenek.

Urvacsorai kenyeret az őszi hálaadás ünnepére dr. Kozma Jenő gondnok atyánkfia adományozott, Isten áldása legyen az adományozón s példája szolgáljon buzdításul.

Szalnokon unitárius híveink részére november 8-án tartottunk istentiszteletet. A szolgálatot Kereki Gábor vallásitanító lelkesz afia látta el. Ez alkalommal tizenhét atyánkfia vett úrvacsorát.

Templomunk festési munkálatai a rendes mederben folynak és a befejezéshez közelednek. Istentiszteleteinket már csaknem zavartalanul tarthatják meg, mert a templom első részében a munkálatok befejeződtek s most már csupán a hátsó rész van állásokkal tele. Készül a világítóberendezés is. Híveink állandó érdeklődése egyházunk iránti szeretetükről tesz bizonyosságot.

Barta Lajos presbiter atyánkfiát ezredessé léptették elő. Gratulálunk!

Miskolcon nov. 29-én d. e. 11 órakor az evangélikus templomban urvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteletet tart dr. Csiki Gábor missziós lelkesz.

Adventi istentiszteleteket tartunk a Misszió Ház templomában, nov. 29., dec. 6., dec. 13., dec. 20. vasárnapjain d. u. 6 órakor.

Simén Dániel teol. tanár tartott emlékbeszédet a Misszió Ház templomában okt. 31-én d. u. 6 órakor tartott templomi ünnepélyen. Beszédében az unitarizmusnak a reformációhoz való kapcsolatait, s az unitárius gondolatnak a protestantizmus eszmeáramlatában való jelentőségét fejtegette. Az ünnepélyen Pethő István lelkesz mondott imádságot és Ferencz József lelkesz zárszót.

Halottak napján, nov. 1-én a Misszió Ház templomában tartott istentiszteleten Simén Dániel teol. tanár prédikált.

Eljegyzés. Homoródalmási Gothárd Zsigmond min. o. tanácsos afia eljegyezte csejdi Csejdy Emilia úrhölgyet. Isten, ki a szíveket egybeköti, gondviselő szeretetével legyen elhatározásuk mellett.

Horthy Miklós ünnepély. December 6-án, Kormányzó Urunk nevenapján a Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre ünnepélyt tart d. u. 6 órakor a Misszió Ház templomában.

Felhívás székelyföldi híveinkhez. A székelyföldről feljött és a fővárosban munkát kereső unitárius leányok figyelmét felhívjuk arra, hogy egyházunk nőszövetsége útján háztartási alkalmazottként elhelyezkedhetnek. Minden ilyen esetben keressék fel Szent-Iványi Sándorné tiszteletes asszonyt, a Koháry-utca 4. számú lelkeszi hivatal címén.

Kriza Kálmán kitüntetése. A Collegium Hungaricum-szövetség közgyűlése keretében osztották ki a Klebelsberg-érmeket. A kitüntetés nemzeti és a magyarságot erősítő tudományos munkálatok eredményeit jutalmazza. Az elhunyt kultuszminister halálának tizedik évfordulóján kiosztott érmek közül a természettudományi csoport kitüntetését Kriza Kálmán vegyész mérnök atyánkfia nyerte, a kémiai ipar fejlesztése körül kifejtett kiemelkedő munkássága elismerésül, amely általában a műanyagok, különösen a mógumi előállításának kidolgozására terjed ki. Gratulálunk s további munkájára Isten áldását kérjük.

A dr. Enyediné Pünkösdi Mária emlékest alkalmával a Nőszövetség részére történt felülfizetések az alábbiakban nyugtázzuk: Dr. Enyedi Róbert 20, özv. Ráduly Jánosné 1, Szent-Iványi Sándor 5, Szent-Iványi Sándorné 5, kálnoki Kiss Jenő dr. 5, özv. Kálnoki Kiss Jenőné 5, vitéz Vadady Albertné 5, Kelemen Béla 2, özv. Gyarmathy Mózesné 2, Jakobi Fülöpné 2, dr. Havas Béláné 2, Ujváry László 1, Merész Károlyné 1, Bernhardt Károly 1 pengőt. Összesen 68 pengő. Isten áldása legyen az adakozókon. Robonyi Piroska pénztáros.

A Lelkeszi Nyugdíjintézet javára befolyt szíves adományokat az alábbiakban nyugtázzuk: Gmehling Róbert 5, Kerekes Éva 2, Bajcsy Fülöpné 6, Albert Jánosné 1, dr. Zsakó Andor, dr. Zsakó István és dr. Zsakó Gyula, dr. Mikó Ferenc elhalálása alkalmából koszorú megváltásért 60, Zsigmond Elek 6, Derzsi Julianna 5, Tóth Mihály 2, dr. Nanovszky Károly 20, Ábrahám László 3, Tarján Árpád 2, Simonfay Emil 4.40, Valentin Józsefné 2, Pécsi Albert 1, Debreceni Unitárius Egyház 140, dr. Surányi Ede 20, Klein Géza 10, Ujváry László 1.50, Ferencz Ignácné 2, Unitárius Misszió Ház 9.40, Szép Gyula 4 pengőt. Összesen 306 pengő 30 fillér.

Dávid Ferenc emlék-ünnepélyt tartott nov. 8-án d. u. 6 órakor a Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre a Misszió Ház templomában. Az istentisztelet után Póké Dénes ifj. elnök mondott megnyitót. Ferencz József missziói lelkesz emlékbeszédében a magyarságnak szolgálatot tett Dávid Ferenc személyiségét elevenítette meg. Sente Ida ürmösi, Barabás János homoródkarácsonyfalvi, Pap Juci székelyszentmihályi és Vasas Márta bencédi ifjak szavaltak.

Istentiszteleti sorrend december hónapban :

Hol	Mikor	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban :			
Koháry-utca 4.	6,	d. e. 9	rendes : Szent Iványi Sándor ifjúsági : Kereki Gábor
" "	R. 13,	" "	rendes : dr. Kovács Lajos ifjúsági : Szolga Ferenc
" "	20,	" "	rendes : Barabás István ifjúsági : Kereki Gábor
" "	<u>25,</u>	" "	rendes : Barabás István ifjúsági : Szent-Iványi Sándor
" "	R. <u>26,</u>	d. e. 9	rendes : Szent-Iványi Sándor ifjúsági : Barabás István
" "	" "	d. e. 11.	
" "	27,	" "	rendes : Barabás István ifjúsági : Szolga Ferenc
Misszió Házban. Högyes-utca 3.	31,	d. u. 6.	Szent-Iványi Sándor
" "	6, 20, <u>26,</u> 27,	d. e. 10.	Ferencz József
" "	13, <u>25,</u>	d. e. 10.	Dr. Csiki Gábor
Máv telepi prot. imaház	6, 20, <u>25,</u> 26, 27,	d. u. 6.	Ferencz József
" "	13, 31,	d. u. 6.	Dr. Csiki Gábor
" "	6,	d. u. 4.	Kereki Gábor
" "	20,	" "	Barabás István
B) Szórványokban			
Rákospalota Máv telepi áll. isk.			
Sashalom, Kossuth-téri iskola :			
Budafok, ref. templom :	6,	" "	Barabás István
	<u>26,</u>	" "	Szolga Ferenc
	<u>25,</u>	" "	Kereki Gábor
C) Vidék			
Dunapataj unit. templom	6, 20, <u>25,</u>	d. e. 10 és d. u. 3,	Szolga Ferenc
Debrecen unit. templom	6, 26,	d. e. 10.	Dr. Csiki Gábor
Miskolc evang. templom	<u>20,</u>	d. e. 11.	Dr. Csiki Gábor

Aláhuzott napokon urvacsora osztás.

Egyházi Főtanács 1942. évi december 13-án Kolozsvárott tartja évi rendes ülését.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felolős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor
Felolős kiadó: Ferencz József

Utánaküldés kizárva!

Uj cim :

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 317-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

vargyasi Máté Ernő könyvnyomdája, Buda pest, VIII., József-utca 61. Telefon: 139—259.